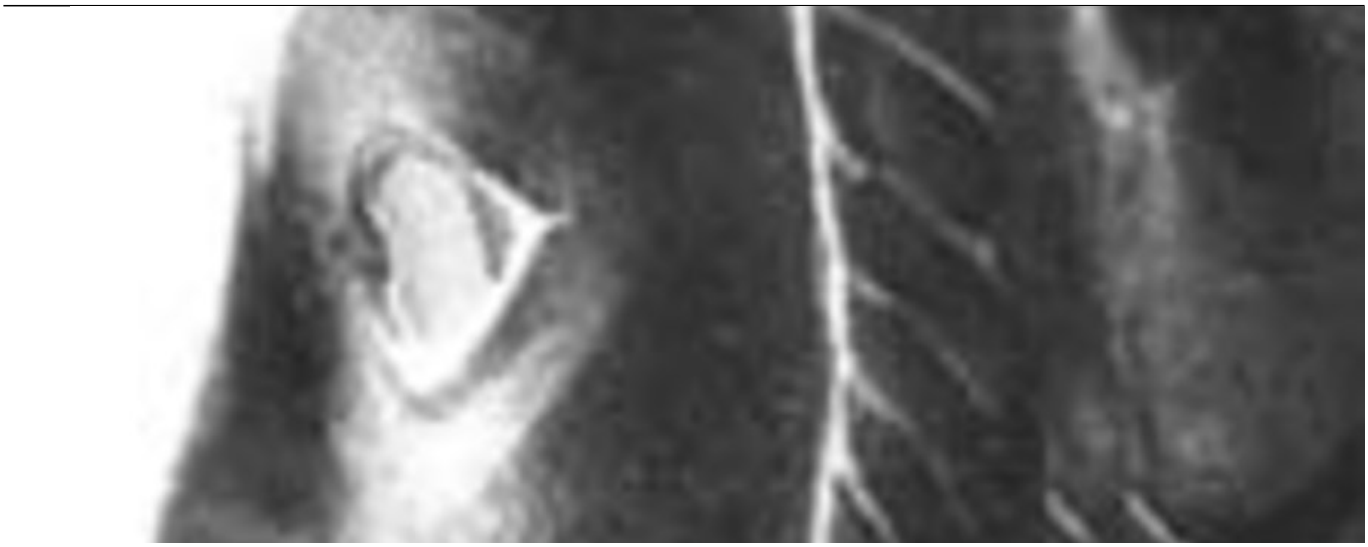

Király vagyok

2015 december 23. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az ***elfelejtett Magyarország*** kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka.

Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Mivel többször fényképeztem, ezért sokszor kezembe is vettem az itt látható kis vörösmárvány szobrot, amely a magyar román kori m?vészet egyik becses figurális emléke. Ha e képhez címet kellett adni, mindig azt írták, királyfej. Mindezt azért hangsúlyozom most, mert egyre többször látom, hogy István király neve szerepel e kép mellett. Tudom s elhiszem, hogy az a szobrász, aki els? szent királyunkról szobrot farag, gondban van arcának megformálásakor, és ezért nagy segítség számára ez az ábrázolás. Mivel ezt értem, nem is nagyon vitatkozom velük, de megjegyzem, hogy volt szerencsém hallani azt a bölcs beszélgetést, amelyet Melocco Miklóssal készítettek esztergomi szobrának avatása el?tt. Annyira meggy?z? volt, hogy minden pályatársának szívb?l ajánlom, aki István királyról szobrot készít. Ehhez még szükséges annyit hozzáf?znöm, hogy nagyon félreérti a román kori m?vészetet az (a népm?vészetet is egyben), aki a stilizált vagy allegorikus szobor mögött konkrét képet és jelentést „fedez fel”.

E szobor kapcsán csak annyit mondhatunk biztosan, amit az els? mondatokban leírtam, s ezt természetesen kiegészítjük azzal, hogy e „lelet” Kalocsáról került el?. Azt is tudjuk, hogy ez az érseki székhely kapcsolatos István királlyal és az Árpádokkal. Múltjáról szóló rövid összefoglalót az etnográfus, múzeumigazgató Romsics Imre írásának felhasználásával készítettem.

Már a neolitikum embere megtelepedett a kalocsai Sárközben

– ez geomorfológiai szempontból a Tolna megyei Sárközzel teljesen megegyezik –, hiszen a természeti környezet kedvez? életkörülményeket nyújtott. A fajszi Kovácshalom és Garadomb neolitikus, a hajósi Hildpuszta bronzkori leletei, Dusnok és Fajsz szarmata települései, a dunapataji Bödpuszta szkíta aranyleletei, a homokmégyi Halomszállás avar és honfoglalás kori temet?je, valamint Homokmégy X. századi sírjai jelzik, hogy az ember folyamatosan lakja és éli a tájat. (A Hartvik-legenda id?beosztásából számítva 1001-re tehet? Kalocsa els? említése. Nevét az ótörök eredet?, maradék jelentés? Kolocha [1273] személynévb?l kapta magyar névadással.)

A honfoglalás után a kalocsai Sárköz a központi törzs, Árpád családjának szállásterületéhez tartozott, bizonyítják ezt Solt, Szentkirály, Fajsz és Szentistván helyneveink. A központi törzshöz tartozhattak azok a családok, amelyek emlékét Kalocsa, Hillye, Bátya és Pataj helyneveink ?rizték meg.

A kalocsai Sárköz fontosságát és fejedelmi központ jellegét mutatják

a honfoglaló magyarok által letelepített keleti szláv eredet? varég és normann segédcsapatok, melyeknek emlékeit Oroszpuszta és Varajt helynevek hagyományozták ránk. (Géza nagyfejedelem szomszédaihoz hasonlóan nehéz fegyverzet?, állandó elit sereget is hozott létre. Ez részben a kelet-európai udvarokban is alkalmazott orosz–varég test?rségb?l, részben sváb lovagokból, részben a szomszédos szláv népek – például bolgár „nándorok” és fehér „horvátok” – harcosaiból állt.)

Kalocsa valószín?leg az Árpádok egyik korai családi központja volt.

Stratégiai fontosságát, korábbi lakottságát és talán er?dítettségét mutatja, hogy államalapító Szent István királyunk az els?k között alapította meg püspökségét. Els? püspökévé a pécsváradi apátot, Asztrikot nevezte ki, aki a koronát hozta Rómából. Sebestyén esztergomi érsek 1005 körüli megvakulásakor Asztrik foglalta el az érseki széket, majd Sebestyén felgyógyulása után érseki palliummal tért vissza Kalocsára. Asztrik az egyházépítés mellett 1110 táján f?székesegyházat épített. Az Árpádok szállásterületének délkeleti szögletében lév? Kalocsa lett a római katolikus vallás déli és keleti irányú terjesztésének központja.

A XI. században épült székesegyházból alapfalain kívül alig ismeretesek olyan maradványok, amelyekb?l következtetni lehetne díszítésére. (A második, gótikus székesegyház emlékanyaga jobban ismert.) Ezen kevés számú emlék egyike ez a királyfej, amely mellé, ha kell, verset is tudnék illeszteni a Példák Könyvéb?l. Ez röviden azt mondja, hogy király vagyok, és én is, mint Ti, meghalok. De talán azt is mondja, hogy király vagyok, de k? vagyok, s ezért megmaradok.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló